

Lidia Pośpiech

"Dorastanie, dorosłość i starość człowieka w kontekście działalności i kariery zawodowej", Zygmunt Wiatrowski, Radom 2009 : [recenzja]

Nauczyciel i Szkoła 1-2 (46-47), 211-212

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Recenzja książki: Zygmunt Wiatrowski, Dorastanie, dorosłość i starość człowieka w kontekście działalności i kariery zawodowej,

Radom 2009, Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, ss. 232.

Problem dorastania, dorosłości i starości człowieka ma rozległe wymiary i może być analizowany wieloaspektowo i interdyscyplinarnie. Oznacza to, że winien być rozpatrywany z pozycji różnych dyscyplin i subdyscyplin naukowych. Tak też do tych zagadnień podszedł profesor Zygmunt Wiatrowski, nawiązując je z punktu widzenia psychologii, pedagogiki, socjologii, filozofii, medycyny, gerontologii, prakseologii.

W relacjonowanych w tym opracowaniu rozważaniach teoretycznych i badaniach empirycznych z pozycji nauk pedagogicznych problem całościowego rozwoju człowieka został potraktowany w kontekście działalności zawodowej i kariery zawodowej człowieka dorosłego. Sądzę, że autora pracy interesował nie tylko okres aktywności zawodowej, a przede wszystkim teoria całościowego rozwoju człowieka, jego kwalifikacje oraz kariera zawodowa, które stanowiły od lat 70. XX stulecia rdzeń treściowy pedagogiki pracy i w określonym stopniu andragogiki.

Badaniem objęto 2830 osób w tym 52,8% kobiet i 47,2% mężczyzn. Po krótkim wprowadzeniu, w którym zaprezentowane zostały informacje metodologiczne, wyodrębniono siedem głównych rozdziałów.

Rozdział I: *Współczesny stan wiedzy o dorastaniu, dorosłości i starości człowieka* dotyczy analiz i rozważań o charakterze sprawozdawczym niż wartościującym czy oceniającym. Autor odwołał się do literatury psychologicznej charakteryzującej okresy życia człowieka: dorastanie, dorosłość i starość (A. Brzezińska, E. Erikson, B. Harwas-Napierała, J. Trempała, E. Gurba, M. Olejnik, S. Klonowicz, M. Susułowska).

Rozdział II: *Działalność zawodowa człowieka jako dominujący przejaw jego aktywności i tożsamości* – autor skupił uwagę na problematyce działalności zawodowej człowieka powiązanej z jego aktywnością zawodową i tożsamością zawodową wraz z licznymi odwołaniami do struktury treściowej i problemowej pedagogiki pracy i innych nauk o pracy.

Rozdział III: *Problem kariery w całościowym rozwoju zawodowym człowieka* przedstawia rozważania dotyczące rozpoczęcia życia na tzw. własny rachunek, tj. życia względnie samodzielnego, jednak charakteryzującego się powinnościami – rodzinnymi, zawodowymi i społecznymi. Położono również nacisk

na powiązanie drogi dochodzenia do kariery zawodowej. Efektem końcowym jest mistrzostwo w zawodzie.

Rozdział IV: *Dorastanie do powinności i ról zawodowych współczesnego człowieka* – zaprezentowano analizę ilościową i jakościową danych z badań młodych ludzi (młodzież ucząca się i studiująca). Stwierdzić należy, że rozwój młodzieży (dojrzewanie i dorastanie) w znacznym stopniu korelują z dorastaniem do powinności i ról zawodowych tak charakteryzujących współczesnego człowieka dorosłego w okresie jego aktywności zawodowej.

Rozdział V: *Dorosłość w okresie aktywności zawodowej* – przeprowadzone i zaprezentowane analizy w tym rozdziale przekonują czytelnika, że dorosłość człowieka w granicach okresu aktywności zawodowej stanowi bardzo bogaty okres jego życia, nasycony różnymi powinnościami i możliwościami rozwoju prowadzącego do kariery zawodowej.

Rozdział VI: *Starość człowieka z perspektywy czasu minionego i aktualnego ludzi trzeciego wieku* – Z. Wiatrowski przedstawił wyniki przeprowadzonych badań empirycznych dotyczących człowieka starego ze szczególnym zaakcentowaniem cech i właściwości portretu człowieka starego w XXI stuleciu, w kontekście wcześniejszej aktywności i kariery zawodowej.

Rozdział VII: *Dorastanie, dorosłość i starość człowieka jako problem interdyscyplinarny- refleksja końcowa* stanowi swojego rodzaju rekapitulację analiz i rozważań zawartych na kartach tej pracy.

W części końcowej zawarto wykaz pozycji literaturowych (222 pozycje). Ponadto praca zawiera aneksy:

- tabele sprawozdawcze (16),
- kwestionariusze ankiet i wywiadów (3).

Tekst książki urozmaicony został rysunkami (7) i tabelami (21).

Recenzowana praca winna stać się przedmiotem zainteresowań różnych odbiorców, głównie teoretyków różnych dziedzin wiedzy naukowej, a także praktyków, licznej rzeszy studentów studiów pedagogicznych, psychologicznych i socjologicznych, po prostu – studiów w dziedzinie szeroko rozumianych nauk społecznych.

Recenzowane dzieło Z. Wiatrowskiego prezentuje wysoki stopień uwzględnienia przystępności sformułowań, dokładnych określeń, przejrzystości konstrukcyjnej. W realizacji pracy jako dzieła nauki autor wykazał tak cenioną w kręgach naukowych rzetelność i głębokość analizy, obiektywizm i staranność w ukazywaniu charakteru zjawisk tworzących badaną przez pedagogikę pracy rzeczywistość, jak również umiejętność wniknięcia w istotę różnych ujęć i poglądów na ciągle dyskutowane problemy związków człowieka z pracą.